

Oponentský posudek na disertační práci

Autor disertační práce:	Mgr. Jiřina Zahradníková
Název:	<i>Cesty k efektivnějšímu osvojování francouzštiny jako druhého cizího jazyka</i>
Rok předložení práce:	2009
Rozsah:	118 stran
Obor doktorského studia:	Pedagogika – didaktika francouzského jazyka
Vedoucí disertační práce:	Doc. PhDr. Marie Fenclová, CSc.

Aktuálnost tématu

Hledání cest směřujících k zefektivnění cizojazyčné výuky představuje obecně jedno z klíčových témat didaktiky cizích jazyků. Požadavky, které klade Evropská unie na budování vícejazyčné kompetence svých občanů v sobě odrážejí propojení tradičního vzdělávacího systému také s jinými formami a styly učení, a to v rámci různých prostředí. To znamená, že výuka cizího jazyka neprobíhá pouze v prostředí školním, ale také např. na pracovišti (v rámci odborných kurzů) a jejím cílem není pouze získání obecné cizojazyčné kompetence, ale rovněž získání odborné cizojazyčné kompetence. Důraz na vícejazyčnost s sebou zpravidla přináší pro didaktiku cizích jazyků celou řadu otázek typu: Jakým způsobem lze využít zkušenosti získané v průběhu osvojování prvního cizího jazyka pro efektivnější osvojování dalšího cizího jazyka? Předkládaná disertační práce se touto otázkou podrobně zabývá a hledá na ni odpověď. Lze tedy konstatovat, že zvolené téma disertační práce je tématem velice aktuálním.

Cíl disertační práce

Cílem disertační práce je najít způsob, jak zefektivnit osvojování francouzštiny jako druhého cizího jazyka u studentů vyšších odborných škol. Cíl práce byl v tomto ohledu naplněn.

Zpracování disertační práce

Obsahově člení autorka disertační práci do pěti hlavních kapitol.

V úvodní části se zabývá obsahem a cíli jazykového vzdělávání na vyšších odborných školách. Autorka si plně uvědomuje, že výuka cizích jazyků na tomto typu škol má svá specifika. Studium jazyků zde není prioritou, ale přesto je nedílnou a podstatnou součástí studia. Autorka zdůrazňuje, že učitel jazyků na VOŠ by se měl především snažit pomoci studentům získat jazykové znalosti a dovednosti na úrovni částečně samostatného uživatele jazyka (B1+/B2) a posílit jejich důvěru ve vlastní schopnosti a dovednosti.

Na úvodní kapitolu navazuje kapitola o postavení francouzštiny na vyšších odborných školách. Autorka se zabývá problémem motivace studentů v rámci výuky druhého cizího jazyka – v tomto případě francouzštiny.

V další kapitole, která nese název Metody a metodologie, se autorka zabývá otázkou, jakým způsobem lze deklarované cíle cizojazyčné výuky na VOŠ naplnit. Aktéry jazykového vzdělávání omezuje na studenty, učitele a tvůrce učebnic. Zde se nabízí otázka, proč autorka klasifikaci aktérů jazykového vzdělávání takto omezila. Druhou část výše uvedené kapitoly tvoří představení tří základních koncepcí jazykové výuky francouzštiny jako jazyka cizího, na kterou logicky navazuje představení koncepce výuky francouzštiny jako druhého cizího jazyka u studentů VOŠ.

Čtvrtá kapitola disertační práce se podrobně zabývá problematikou strategií ve výuce cizího jazyka. Autorka představuje čtenáři tyto základní pojmy: strategické učení, strategická kompetence a strategie komunikace. Při zpracování této kapitoly vycházela autorka z děl P. Cyra a R.Oxfordové, tedy z publikací, které přímo pojednávají o strategiích učení a představují čtenáři jejich klasifikaci. Autorka ve své disertační práci neuvádí pouze výčet těchto strategií. Uvedené strategie porovnává a hledá jednotlivé rozdíly mezi pojetími výše

uvedených autorů. Na závěr si klade čtyři otázky, které jsou nejen pro učitele, ale i pro teoretiky/didaktiky velmi zásadní (viz s.54). V této kapitole postrádám zmínku o tom, zda se problematika strategií učení vyskytuje také v českých lingvodidaktických pramenech. Na str.43 cituje autorka přístupy k učení z publikace *Styly učení žáků a studentů* Jiřího Mareše. Nabízí se tak otázka, jaký je rozdíl mezi učební strategií a stylem učení.

Poslední - pátá kapitola aplikuje poznatky získané ve 4. kapitole na konkrétní učební situaci a jejím cílem je zjistit, jaké strategie studenti VOŠ při výuce druhého cizího jazyka používají (vědomě i podvědomě) a pomocí jakých strategií je vést k tomu, aby jejich osvojování druhého cizího jazyka bylo co možná nejefektivnější.

Disertační práci uzavírá rozsáhlý přílohový materiál.

Výsledky disertační práce

Výsledky disertační práce lze shrnout následovně: Využití učebních strategií při výuce cizímu jazyku výrazně ovlivňuje její průběh. Proto je na učiteli, aby pomohl studentům potřebné učební strategie co nejlépe rozvinout a využít. To je cesta nejen k efektivnějšímu osvojování cizího jazyka, ale také k větší autonomii a zodpovědnosti studentů.

Metody zpracování práce

Ke splnění cíle disertační práce pomohly použité metody, hlavně metoda srovnávací a metody empirického kvalitativního výzkumu.

Význam disertační práce

Předkládaná disertační práce si svým praktickým přístupem zcela jistě najde své čtenáře, kterým je blízká problematika využití učebních strategií při výuce cizího jazyka. Tato práce rovněž napomohla ke zmapování procesu osvojování cizích jazyků na vyšších odborných školách.

Závěr

Předkládaná disertační práce splňuje požadavky na ni kladené, a proto ji doporučuji k obhajobě.

PhDr. Helena Horová, Ph.D.